

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että 1 päivänä tammikuuta 1994 tai sen jälkeen aloitettavista rakennusinvestoinneista saataisiin tehdä takautuva vähennys. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä teknislouonteisia muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti arvonlisäverolain kanssa eli 1 päivänä kesäkuuta 1994.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Rakennusinvestointien takautuva vähennys

Uudisrakentaminen, rakennusten perusparannus ja muut rakentamispalvelut tulevat arvonlisäverolain (1501/93) mukaan verollisiksi. Arvonlisäverolain 225 §:n mukaan lain voimaantullessa keskeneräisistä rakentamispalveluista suoritetaan veroa pääsääntöisesti siltä osin kuin työtä on tehty lain voimaantumisen jälkeen. Jos rakentamispalvelu myydään verovelvolliselle ostajalle vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen, ostaja voi tehdä arvonlisäverolain mukaisen vähennyksen siltä osin kuin myyjä on suorittanut palvelusta veroa.

Siltä osin kuin tällaisen rakentamispalvelun ostohinnassa ei ole arvonlisäveroa, ei vähennystä voida arvonlisäverolain mukaan tehdä. Teollisuusrakennusten osalta sovelletaan tällöin arvonlisäverolain 229 §:n mukaan liikevaihtoverolain (559/91) 44 ja 45 §:ää. Näiden säännösten mukaan vähentää saadaan 13,5 prosenttia teollisuusrakennuksen tai perusparannustyön hankintamenoista. Koska rakennuksen tai perusparannuksen ostohinnassa ei ole avointa liikevaihtoveroa, vähennys on laskennallinen. Vähennys vastaa suuruudeltaan

rakennuksen hintaan keskimäärin sisältyvän piilevän liikevaihtoveron määrää. Liikevaihtoverolain mukaan vähennystä ei voida tehdä muista rakennuksista kuin teollisuusrakennuksista.

Rakennusinvestointien vauhdittamiseksi ehdotetaan laskennallinen vähennys ulotettavaksi myös muihin rakennusinvestointeihin kuin teollisuusrakennuksiin. Vähennys toteutettaisiin arvonlisäverolakiin lisättävällä 229 a §:n säännöksellä, jonka mukaan vuonna 1994 aloitetuista rakennusinvestoinneista saataisiin tehdä takautuva laskennallinen vähennys. Vähennys koskisi rakennustyön suorittajalta tai rakennuttajalta ostettua tai itse rakennettua uudisrakennusta tai perusparannustyötä siltä osin kuin työtä on tehty ennen arvonlisäverolain voimaantuloa. Vähennys koskisi vain rakennuksia, joiden rakentamiseen on ryhdytty, ja perusparannustöitä, jotka on aloitettu 1 päivänä tammikuuta tai sen jälkeen. Vähennyksen toteuttamistapa ja suuruus vastaisi liikevaihtoverolain mukaista teollisuusrakennusvähennystä.

Jos kiinteistö, josta on tehty puheena oleva vähennys, otettaisiin muuhun kuin vähennykseen oikeuttavaan käyttöön tai myytäisiin viiden vuoden kuluessa rakentamispalvelun val-

mistumisvuodesta, olisi tehty vähennys ehdotetun 229 a §:n 4 momentin mukaan poistettava suorittamalla oman käytön veroa arvonlisäverolain 33 §:ssä säädettyllä tavalla. Suoritettavan veron määrä olisi vähennyksen määrä.

Vähennyksestä puolet tehtäisiin 5 momentin mukaan vuoden 1994 kesäkuussa ja puolet vuoden 1995 tammikuussa.

Säännöksellä toteutettaisiin arvonlisäverotusta koskevilta osin hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan 22 päivänä joulukuuta 1993 tekemä päätös investointeja vauhdittavista toimenpiteistä.

1.2. Kauttakuljetukset

Kauttakuljetus- ja kuljetuksen liitännäispalvelujen myynti on arvonlisäverolain 66 §:n sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdan nojalla pääsääntöisesti verotonta. Kuitenkin silloin, kun tavarat välivarastoidaan Suomessa, osa näistä palveluista on verollisia. Palvelujen ostohintaan sisältyvä vero saadaan poistetuksi normaalin vähennysmenettelyn avulla. Silloin kun kuljetus- tai sen liitännäispalvelun ostajana on ei-verovelvollinen ulkomainen yritys, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, palautus saadaan arvonlisäverolain 122 §:ssä tarkoitetun palautusmenettelyn avulla. Menettelyn yksinkertaistamiseksi ehdotetaan, että kauttakuljetus- ja liitännäispalvelut säädetäisiin 71 §:n 10 kohdassa aina verottomiksi. Verottomuuden edellytykset olisi kyettävä osoittamaan kuljetusasiakirjoilla, kauttakuljetusilmoituksella tai muilla sellaisilla asiakirjoilla.

1.3. Muut muutokset

Arvonlisäverolain 3 §:n mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos verollisten myyntien ja 52, 55—58 §:n tai 6 luvun perusteella verottomien myyntien yhteismäärä kalenterivuodelta on enintään 50 000 markkaa. Säännöksessä luetellut lainkohdat koskevat sellaista verotonta myyntiä, jota varten hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät verot saadaan lain 131 §:n nojalla palautuksena. Tällaista nollaverokan-

nan alaista myyntiä on myös 51 §:ssä säädetty tiettyjen elävien elainten myynti. Tämän vuoksi 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kalenterivuoden myynnin verollisuutta arvioitaessa huomioon olisi otettava myös 51 §:n nojalla veroton myynti.

Arvonlisäverolain 21 §:n 1 momentin 4 kohdan sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi vastaamaan säännöksen tarkoitusta. Säännöksen tarkoituksena on verottaa omana käyttönä vähennyskelpoiseen käyttöön hankitun ajoneuvon tai aluksen muuttaminen rakenteeltaan 114 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuksi vähennyskeltottomaksi ajoneuvoksi tai alukseksi.

Rekisteröintiajankohtaa koskevassa 173 §:n 2 momentissa viitataan virheellisesti 48 §:n 2 momentin perusteella verovelvolliseen, vaikka metsätalouden harjoittajien vapaaehtoisesta verovelvollisuudesta säädetään 48 §:n 3 momentissa. Tämä viittaus ehdotetaan korjattavaksi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Rakennusinvestointien takautuvan vähennysoikeuden tavoitteena on aientaa investointeja, jotka muuten siirrettäisiin arvonlisäverolain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Tämän vuoksi vähennyksen verotuloja pienentävä vaikutus jää verrattain vähäiseksi. Kauttakuljetusten laajennettu verottomuus ja muut ehdotetut tarkistukset eivät vaikuta verotuottoon.

3. Asian valmistelu

Esitysluonnos on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samaan aikaan kuin arvonlisäverolaki eli 1 päivänä kesäkuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 3 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentin 4 kohta ja 173 §:n 2 momentti ja *lisätään* 71 §:ään uusi 10 kohta ja lakiin uusi 229 a § seuraavasti:

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos verollisten myyntien ja 51, 52, 55—58 §:n tai 6 luvun perusteella verottomien myyntien yhteismäärä ilman käyttöomaisuuden myyntihintoja kalenterivuodelta on enintään 50 000 markkaa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi. Säännöstä ei sovelleta kuntaan.

21 §

Tavaran ottamisella omaan käyttöön tarkoitetaan sitä, että elinkeinonharjoittaja:

4) muuttaa ajoneuvon tai aluksen rakenteeltaan 114 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuksi vähennyskeltottomaksi ajoneuvoksi tai alukseksi.

71 §

Myynniksi ulkomaille katsotaan:

10) Suomen kautta kuljetettavaa tavaraa koskevan kuljetuspalvelun ja kuljetukseen liittyvien lastaus-, purku- ja muiden sellaisten palvelujen myynti.

173 §

Edellä 12 ja 30 §:n sekä 48 §:n 3 momentin perusteella verovelvollinen merkitään rekisteriin aikaisintaan hakemuksen tekemisestä lukien. Jos 30 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoit-

taja voi tehdä 106 §:ssä tarkoitettua vähennyksen, hän on kuitenkin verovelvollinen 30 §:ssä tarkoitettua toiminnan aloittamisesta lukien.

229 a §

Elinkeinonharjoittaja saa vähennyksenä tai palautuksena rakennustyön suorittajalta tai rakennuttajalta ostamastaan tai itse rakentamastaan arvonlisäverollisessa tai 130 ja 131 §:ssä tarkoitettussa palautukseen oikeuttavassa toiminnassa käyttämästään uudesta rakennuksesta tai pysyvästä rakennelmasta laskennallisen veron, jonka suuruus on 13,5 prosenttia rakennuksen tai rakennelman hankintamenosta. Tätä sovelletaan vain rakennuksiin, joiden rakentamiseen on ryhdytty 1 päivänä tammikuuta 1994 tai sen jälkeen, ja vain siltä osin kuin rakentamispalvelua on tehty ennen 1 päivää kesäkuuta 1994.

Mitä 1 momentissa säädetään uudisrakennuksesta, sovelletaan myös vanhaan rakennukseen tai pysyvään rakennelmaan kohdistuvaan laajennus-, muutos-, uudistus- ja muuhun vastaavaan perusrakennustyöhön ja työhön käytettyyn tavarahan.

Vähennystä laskettaessa hankintamenona pidetään rakennuksen tai pysyvän rakennelman hankinnasta ja rakentamisesta tai perusrakennuksesta johtuneiden välittömien menojen määrää. Rakennuttajalta ostetun rakennuksen hankintamenona pidetään rakennuttajalle aiheutunutta hankintamenoa. Jos rakennuttajalle aiheutunutta hankintamenoa ei voida luotettavasti selvittää, hankintamenoa katsotaan 80 prosenttia rakennuksesta maksetusta hinnasta.

Siltä osin kuin rakentamispalvelusta tai kiinteistöstä on voitu tehdä tässä pykälässä tarkoitettu vähennys, sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään. Suoritettavan veron määrä on vähennyksen määrä.

Vähennyksestä puolet tehdään vuoden 1994

kesäkuussa ja puolet vuoden 1995 tammikuussa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 3 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentin 4 kohta ja 173 §:n 2 momentti ja
lisätään 71 §:ään uusi 10 kohta ja lakiin uusi 229 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos verollisten myyntien ja 52, 55—58 §:n tai 6 luvun perusteella verottomien myyntien yhteismäärä ilman käyttöomaisuuden myyntihintoja kalenterivuodelta on enintään 50 000 markkaa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi. Säännöstä ei sovelleta kuntaan.

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos verollisten myyntien ja 51, 52, 55—58 §:n tai 6 luvun perusteella verottomien myyntien yhteismäärä ilman käyttöomaisuuden myyntihintoja kalenterivuodelta on enintään 50 000 markkaa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi. Säännöstä ei sovelleta kuntaan.

21 §

Tavaran ottamisella omaan käyttöön tarkoitetaan sitä, että elinkeinonharjoittaja:

4) muuttaa muuhun tarkoitukseen kuin myytäväksi, vuokrattavaksi, ammattimaisessa henkilökuljetuksessa tai ajo-opetuksessa käytettäväksi hankitun ajoneuvon tai aluksen tahi yksinomaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön hankitun henkilöauton rakenteeltaan 114 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuksi vähennyskelvottomaksi ajoneuvoksi tai alukseksi.

4) muuttaa ajoneuvon tai aluksen rakenteeltaan 114 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuksi vähennyskelvottomaksi ajoneuvoksi tai alukseksi.

71 §

Myynniksi ulkomaille katsotaan:

10) Suomen kautta kuljetettavaa tavaraa koskevan kuljetuspalvelun ja kuljetukseen liittyvien lastaus-, purku- ja muiden sellaisten palvelujen myynti.

173 §

Edellä 12 ja 30 §:n sekä 48 §:n 2 momentin perusteella verovelvollinen merkitään rekisteriin aikaisintaan hakemuksen tekemisestä lukien. Jos 30 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoit-

Edellä 12 ja 30 §:n sekä 48 §:n 3 momentin perusteella verovelvollinen merkitään rekisteriin aikaisintaan hakemuksen tekemisestä lukien. Jos 30 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoit-

Voimassa oleva laki

taja voi tehdä 106 §:ssä tarkoitetun vähennyksen, hän on kuitenkin verovelvollinen 30 §:ssä tarkoitetun toiminnan aloittamisesta lukien.

Ehdotus

taja voi tehdä 106 §:ssä tarkoitetun vähennyksen, hän on kuitenkin verovelvollinen 30 §:ssä tarkoitetun toiminnan aloittamisesta lukien.

229 a §

Elinkeinonharjoittaja saa vähennyksenä tai palautuksena rakennustyön suorittajalta tai rakennuttajalta ostamastaan tai itse rakentamastaan arvonlisäverollisessa tai 130 ja 131 §:ssä tarkoitetussa palautukseen oikeuttavassa toiminnassa käyttämästään uudesta rakennuksesta tai pysyvästä rakennelmasta laskennallisen veron, jonka suuruus on 13,5 prosenttia rakennuksen tai rakennelman hankintamenosta. Tätä sovelletaan vain rakennuksiin, joiden rakentamiseen on ryhdytty 1 päivänä tammikuuta 1994 tai sen jälkeen, ja vain siltä osin kuin rakentamispalvelua on tehty ennen 1 päivää kesäkuuta 1994.

Mitä 1 momentissa säädetään uudisrakennuksesta, sovelletaan myös vanhaan rakennukseen tai pysyvään rakennelmaan kohdistuvaan laajennus-, muutos-, uudistus- ja muuhun vastaavaan perusparannustyöhön ja työhön käytettyyn tavaraan.

Vähennystä laskettaessa hankintamenona pidetään rakennuksen tai pysyvän rakennelman hankinnasta ja rakentamisesta tai perusparannuksesta johtuneiden välittömien menojen määrää. Rakennuttajalta ostetun rakennuksen hankintamenona pidetään rakennuttajalle aiheutunutta hankintamenoa. Jos rakennuttajalle aiheutunutta hankintamenoa ei voida luotettavasti selvittää, hankintamenoksi katsotaan 80 prosenttia rakennuksesta maksetusta hinnasta.

Siltä osin kuin rakentamispalvelusta tai kiinteistöistä on voitu tehdä tässä pykälässä tarkoitettu vähennys, sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään. Suoritettavan veron määrä on vähennyksen määrä.

Vähennyksestä puolet tehdään vuoden 1994 kesäkuussa ja puolet vuoden 1995 tammikuussa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*